

Keld Leth Michaelsens erindringer.

Philips A/S.

Min sommerferie i 1965 blev kortere end jeg var vant til, for far og storebror Erik havde - med min accept - fundet ud af at jeg skulle starte i lære som handels- og kontorelev i firmaet Philips på Amager pr. 1. august 1965. Lærlingekontrakten var på 2 år og 9 måneder.

Far og Ebbe og jeg var selvfølgelig i Trend i sommerferien, men måtte altså tage hjem til København et par uger tidligere end vi plejede.

Forinden nåede vi endda at ekvipere mig hos en tøjhandler i Løgstør, således at jeg kunne være standsmæssigt påklædt allerede fra den første dag hos Philips. Tøjhandleren var iøvrigt "Rom Andersens Eftf." - en herreekviperingsforretning som oprindeligt tilhørte hr. Rom Andersen, som far og mor købte sommerhuset af i 1949.

I forretningen blev jeg udstyret med to habitter - en sølvgrå og vistnok en brunmeleret - samt nogle skjorter og slips, som altså skulle være mit arbejdstøj fremover. Sådan noget kluns havde jeg aldrig haft før. Jeg ved ikke hvorfor vi netop skulle købe tøjet i Løgstør og transportere det sammen med alle vores andre ting og sager med til København, men far mente nok at han kunne gøre en bedre handel i Løgstør end i København.

Nå, men dagen oprandt, og mandag den 2. august 1965 mødte jeg sammen med ca. 10 andre unge mennesker m/k i forhallen på Prags Boulevard 80 på Amager, hvor Philips i Danmark havde sit hovedkontor.

Vi blev pænt modtaget og vist rundt i noget af huset, som viste sig at være kæmpestort. Allerede fra den første dag følte jeg mig godt tilpas på stedet, som skulle vise sig at være en rigtig god læreplads og arbejdsplads i flere år.

Verdensfirmaet Philips havde hjemsted i Eindhoven i Holland og afdelingen i Danmark, Philips Industri og Handels A/S, havde flere "datterselskaber" f.eks. Philips Radio, Philips Lampe, Philips Neon og Miniwatt. Flere af disse datterselskaber havde filialer i bl.a. Århus og Odense. Der var ialt ca. 2000 ansatte i hele den danske afdeling.

Selve hovedkontoret og datterselskabet Philips Lampe havde til huse i det store ejendomskompleks som lå ud til Prags Boulevard,

Strandlodsvej og Holmbladsgade. Bygningen var fire eller fem etager høj og fra de øverste etager var der fri udsigt ud over Øresund, Kløvermarken og "pyrolyseværket" med den evige flamme samt ind over Københavns tårne, spir og tage.

Direktionen under ledelse af direktør S.A. Windelin så vi aldrig noget til - de havde kontorer helt øverst oppe ud mod Prags Boulevard - og de var nærmest som i en verden for sig selv. De kom aldrig rundt og hilste på og hvis det endelig hændte at een af dem helt undtagelsesvist pludselig dukkede op et eller andet sted gik det hele nærmest i stå. De blev betragtet som nogle guder - eller profeter - i hvis nærhed man næsten ikke turde trække vejret. De havde deres egne "private" garager til deres store biler nede i selve baggården, hvor een eller flere garagemestre stort set ikke lavede andet end at vaske og polere bilerne.

Fra starten fik vi udtrykkeligt at vide at vi aldrig måtte diskutere vores egen eller kollegernes løn med andre, men på "købmandsskolen", hvor vi gennemgik nogle kurser i bl.a. regning, bogføring, engelsk og tysk, fandt vi alligevel senere ud af at vi var noget bedre lønnede end for eksempel lærlingene fra diverse forsikringselskaber.

Philips gjorde en del ud af at deres medarbejdere optrådte venligt og høfligt overfor hinanden men så sandelig også overfor kunder og forretningsforbindelser. Derfor blev vi unge medarbejdere straks fra starten sendt på et internt "telefonkursus", hvor vi omhyggeligt blev belært om korrekt telefonbetjening - altså hvordan man præsenterede firmaet og derefter sig selv, ligesom vi grundigt lærte hvordan man banker på en dør o.s.v. - altsammen krydret med praktiske øvelser i tilstrækkeligt antal. Intet blev overladt til tilfældigheder, og man havde først bestået kurset når man var blevet godkendt udi de enkelte discipliner.

Firmaet forlangte også at man var velsoigneret og ordentligt påklædt, men der var ikke krav om hverken habit eller smoking. Derimod var spraglet tøj, cowboybukser, korte bukser, sandaler m.v. bandlyst - også om sommeren. Jeg husker ikke om slips eller "charmepropel" var påkrævet, men det var de nu nok.

For at komme i lære hos Philips krævedes - så vidt jeg husker - en bestået realeksamen, men ikke en bestemt gennemsnitskarakter. Til gengæld indeholdt læretiden diverse skoleophold og specialkurser - i arbejdstiden.

En betingelse for overhovedet at blive udlært handels- og kontorassistent var at man bestod handelsmedhjælpereksamen på Købmandsskolen, Julius Thomsens Plads over for Forum, med et vist gennemsnit - det klarede jeg uden problemer. Faktisk klarede jeg mig så godt at jeg i en periode hjalp een af de andre elever, Peter K. med opgaverne i regning og bogføring. På min motorcykel drøede jeg simpelthen nogle lørdage eftermiddage helt til Valby hvor Peter boede.

.Desuden skulle vi gennemgå - og bestå - et maskinskrivningskursus på Tempotypeskolen lige ved Marmorkirken. Det var et ret skrap kursus - selvfølgelig efter 10-finger-systemet og med "blanke" taster i et ret højt tempo - og næsten uden tyrkfejl. Flere af os havde aldrig haft en skrivemaskine - læs "hakkebrædt" uden elektricitet, rettefunktion eller andre dikkedarer - i hænderne før, men vi sled i det i en grad så det på et tidspunkt endelig lykkedes at bestå den afsluttende prøve, hvilket forøvrigt kom mig gevaldigt til gode nogle år senere på politiskolen.

Vi blev også beordret på et såkaldt regnemaskine-kursus på Facit-skolen et sted i København. Det foregik på elektriske regnemaskiner på størrelse med skotøjsæsker, og når man havde tastet de aktuelle tal ind på maskinen og trykkede på start-knappen var der en hel masse hjul som snurrede rundt inde i "dyret" og efter nogle sekunder stod resultatet at læse i et mekanisk display på maskinen. Jeg blev faktisk ret ferm til faget, men hold da kæft hvor var det gammeldags set med nutidens øjne. Den gang var end ikke ordet "digital" opfundet.

Firmaet havde ganske vist en såkaldt dataafdeling beliggende øverst oppe vendende ud mod Strandlodsvej og med en fantastisk udsigt ud over Øresund - i klart vejr kunne man se helt til Sverige. Personalet i dataafdelingen - nogle få mænd i hvide kitler - sad aldrig ned. De havde rigeligt at se til med de meget store datamaskiner på størrelser med et par pænt store kumrefrysere hver, og derudover passede de også et par kæmpestore fotokopimaskiner - ingen andre måtte pille ved maskinerne. Når vi lærlinge kom med en stak papirer som skulle behandles i enten en datamaskine (på hulkort-basis) eller en kopimaskine måtte vi pænt stå og vente på at personalet betjente maskinerne. Der var det at man kunne stå ude på gangen og nyde udsigten, hvilket også var meget behageligere end at stå inde ved maskinerne, hvor der altid var en temmelig høj snurrende og nærmest susende lyd - et støjniveau som gjorde at "operatørerne"

tilsyneladende aldrig snakkede sammen. Godt man ikke skulle arbejde i den afdeling.

I de perioder hvor jeg var anbragt i forskellige af hovedkvarterets afdelinger nød jeg ligesom alle de andre godt af den meget store og gode kantine med både smørrebrød og varme retter til meget rimelige priser. Man stod i kø - somme tider i en meget lang kø, og man havde ikke faste pladser, men alligevel sad man næsten altid samme sted - for mit vedkommende sammen med tre friske fyre fra Philips Lampe's salgsafdeling.

Philips var forresten "godt fremme i skoene" med hensyn til personalets sundhed og velvære. Den gang var der ikke noget der hed "wellness", men for første gang i mit liv stødte jeg på begrebet "bedriftssundhedstjeneste" som var en lille afdeling bemanded med een eller flere sygeplejersker samt et par ergoterapeuter. Ret hurtigt efter ansættelsen kom man til et helbredstjek og det var der jeg første gang fik at vide at mit blodtryk var lige i underkanten - hvilket jeg bare skulle være glad for og helst også blive ved med. Ergoterapeuterne kom rundt i firmaet og hjalp medarbejderne med korrekte siddestillinger og indstilling af kontorstolene. Den gang var der ikke noget der hed hæve/sænke-borde.

Personalebutikken var en helt speciel lille afdeling bemanded med een medarbejder, hr. Schou. I starten var personalebutikken indrettet i stueetagen inde i gården bag Prags Boulevard 80, men senere flyttede den til større lokaler ved radiofabrikken i Jenagade - få minutters gang fra hovedkontoret. I personalebutikken kunne personalet købe firmaets produkter til eget brug, nærmest ubegrænset, med store rabatter. Det benyttede mange - eller formentlig alle ansatte sig af. Det drejede sig om alt lige fra batterier og el-pærer over røremaskiner, hårtørrere, barbermaskiner til stereoanlæg og fjernsyn. Allerede i løbet af efteråret 1965 købte jeg familiens første fjernsyn - et temmelig stort skrummel i sort/hvid med stueantenne, som jeg hjembragte i en taxa. Især min far blev meget glad for fjernsynet, og i årene der fulgte så vi sammen mange amerikanske kriminalfilm - bl.a. The Fugitive med David Janssen - og selvfølgelig den daglige TV-avis med Eric Danielsen, ligesom folketingspolitikere Aksel Larsen, Per Hækkerup, Henry Grünbaum, Poul Møller og hvad de nu ellers hed var den tids TV-stjerner - syntes vi.

Et år var jeg heldig at vinde hovedpræmien i personaleforeningens julekonkurrence - en Philetta transistorradio, som vi havde glæde af i

mange år.

Som det formentlig fremgår, var nærmest intet overladt til tilfældighederne i verdensfirmaet Philips. Man mødte til tiden kl. 08:00 og man forlod ikke kontoret før kl. 16:42. Lige over hver eneste dørkarm - toiletter m.v. undtaget - var monteret en rund tingest knap 10 cm i diameter med 5 røde lamper som kunne blinke eller lyse konstant i mange forskellige koder. Det var et såkaldt "kaldeanlæg" som dækkede hele huset. Alle de mest betydningsfulde medarbejdere havde hver sin kode i systemet, og hvis telefonomstillingen ønskede hurtig kontakt med een af de pågældende medarbejdere - og vedkommende ikke var på sit kontor - aktiveredes først en tydelig advarselstone hvorefter vedkommendes kode blev vist over hele huset med det formål at vedkommende straks skyndte sig til nærmeste telefon og ringede til telefonomstillingen. Til en vis grad var det samtidig muligt for alle os andre at se hvem der nu igen ikke var på sin plads. Tænk hvis mobiltelefonen havde været opfundet den gang. Samme kaldeanlæg blev hver eneste dag anvendt - med advarselstonen og alle lamperne vildt blinkende - når frokostpausen begyndte og når den sluttede, og ved arbejdstids ophør. Ingen dristede sig til at forlade kontoret eet sekund før tiden.

Vi nye lærlinge blev snart fordelt på de forskellige afdelinger og så vidt jeg husker var det for mit vedkommende i Philips Lampe i bogholderiet - i første omgang. Bogholderen, hr. Jacobsen, var mildest talt ikke særligt spændende, så mit første halve år i firmaet var ikke noget særligt, men derefter kom der "ganske andre boller på suppen", idet jeg ganske efter "uddannelsesplanen" blev flyttet til firmaets mindste afdeling, Philips Neon, som lå et godt stykke ude på Engvej ikke langt fra Kastrup Fortet. Hele personalet bestod af højst 10 personer: to ingeniører som afdelingsledere samt en ung kontordame og jeg udgjorde hele den administrative del. Derudover var der folkene i selve produktionen og pakkeriet. Flere var der ikke og alle kendte hinanden. Frokosten, som bestod af egen medbragt madpakke, blev indtaget i en lille fælles spisestue. Det var meget hyggeligt - ja nærmest familiært.

Produktionen var nærmest at sammenligne med et mindre glaspusteri. Her lavede man bare ikke glas og flasker men udelukkende bogstaver og enkelte gange figurer i forskellige farver - men mest hvide - til diverse reklamer og overskrifter til forretningsfacader. Mange af opgaverne var dog reparationer på eksisterende anlæg.

På kontoret var jeg med til at udregne priser m.v. samt udskrivning af

fakturaer. Det var heldigvis i et sommerhalvår jeg var udstationeret i neon-afdelingen, for der var meget dårlige offentlige transportmidler så langt ude på landet, så der var min motorcykel virkelig uundværlig.

Om vinteren kørte jeg altid med sporvogn - så vidt jeg husker linie 16 fra Frederiksborgvej/Tagensvej og derefter linie 5 fra et eller andet sted inde midt i København til et stykke ud ad Holmbladsgade - hvilket tog ialt knap en time - hver vej.

I sommerhalvåret tog jeg turen på knallerten, hvilket kunne gøres på ca. ½ time hver vej, men på motorcyklen kunne turen gøres på ca. 20 minutter - pragtfuldt.

De sidste ca. to år - efter militærtjenesten - og efter at Ruth og jeg var flyttet i lejlighed i Sognefjordsgade ved Brydes Allé og Sundholmsvej, kørte jeg selvfølgelig på cykel til arbejde - en køretur på ca. 15 minutter hver vej.

Philips havde sit "eget" hjemmeværnskompagni, som jeg nåede at være medlem af i ca. 2 år. Jeg deltog i nogle instruktionsaftener samt en del øvelsesskydninger på Vestamager på lørdag eftermiddage, men jeg var aldrig med på øvelser eller lignende. Jeg meldte mig ud af "foreningen" da jeg blev indkaldt til militærtjeneste i efteråret 1968.

I starten af 1966 blev jeg meget belejligt udstationeret på Philips datterselskab Miniwatt A/S beliggende Emdrupvej umiddelbart vest for Emdrupborg, lige over for Lundebakken og firmaet Radiometer, mindre end en kilometer fra Henriksvej og altså ca. 10 minutters gang hjemmefra. Ren luksus.

Miniwatt A/S var ansvarlig for indkøb (fra Holland) og videresalg af diverse komponenter (højtalere, transistorer, dioder m.m.) til radio- og tvfabrikationen med hensyn til egne modeller men solgte også til andre firmaer, bl.a. Bang & Olufsen.

Firmaet havde til huse i en ret moderne bygning, hvor vi var ialt ca. 50 personer. Jeg blev placeret i afdelingen for transistorer og dioder under daglig ledelse af A. Engsig. Afdelingen var derforuden bemanded med kontorassistent Norbert F. og en lidt ældre fyr, som jeg ikke længere husker navnet på. Det var alletiders team med et fantastisk dejligt sammenhold. Jeg befandt mig særdeles godt på stedet, og blev fra personaleafdelingen bevilget et halvt år ekstra på stedet således

at jeg ialt var på Miniwatt A/S i et helt år.

Året på Miniwatt A/S strøg jo nærmest afsted, hvorefter jeg måtte tilbage til Amager. Her blev jeg igen anbragt i Philips Lampe A/S, men denne gang i salgsafdelingen under ledelse af Per B. og Jon N.

§

Jeg kom til at sidde på et stort kontor sammen med Favrskov, Robert, Kurt og Kyhn samt A. Prip lige inde ved siden af. Alle tiders samarbejde og sammenhold. Meget behagelige kolleger og kun lidt godmodigt mobberi som ved en enkelt lejlighed gik ud over Kurt. Kurt havde fået en paraply som han var meget stolt af. Den kunne ved et tryk på en knap folde sig selv ud, og det demonstrerede han ofte medens han holdt paraplyen op i strakt arm. En dag havde Favrskov og Kyhn i smug tømt diverse hulapparater ned i Kurts paraply, og næste gang Kurt skulle bruge sin paraply - det skete på fortovet lige uden for firmaet netop som alle havde fået fri - stod han pludselig i sit eget lille snevejr til stor moro for alle omkringstående. Han kunne heldigvis selv se det komiske i situationen.

Fra salgsafdelingen blev jeg flyttet til en lille afdeling - planlægning og analyse - stadig i Philips Lampe A/S, hvor jeg kom til at arbejde sammen med kollegaerne Jørgen Jensen og Vagn E. Det var nok ca. på det tidspunkt hvor jeg blev udlært handels- og kontorassistent. Arbejdet i afdelingen var ikke særligt spændende og kom da heller ikke til at vare i længere tid.

Jeg havde på et tidspunkt været på session og blev pr. 1.9.1968 indkaldt til aftjening af værnepligten. Philips ville gerne at jeg fortsatte hos dem efter militærtjenesten, og derfor fik jeg "kvart løn" fra firmaet medens jeg var soldat.

Jeg vendte da også tilbage til Philips efter 18 måneder ved militæret, men jeg havde fået smag for friluftslivet og mange forskellige mennesker omkring mig hver eneste dag, og især i løbet af sommeren 1970 blev jeg klar over at der skulle ske noget andet.

Efter at Ruth og jeg havde snakket grundigt om tingene begyndte jeg på optagelsesprøverne til Statens Politiskole på Artillerivej på Islands Brygge, og saft susende om ikke det lykkedes at krybe gennem nåleøjet: en dag fik jeg brev om at jeg kunne begynde på politiskolen i januar 1972.

Især Per B.blev temmelig utilfreds med min beslutning om at forlade

firmaet, men jeg havde jo ikke lovet nogen at blive på Philips til tid og evighed. Det var en god læreplads og arbejdsplads, og jeg lærte mange gode ting til nytte for min fremtid.

Sidste arbejdsdag på Philips blev fredag den 14.1.1972. Om aftenen var Ruth og jeg i Det Kgl. Teater, hvor forestillingen efter ca. 1 time blev afbrudt af direktøren som fra scenen bekendtgjorde at Kong Frederik IX netop var død. Der blev straks en meget trykket stemning i hele teatret, og vi forlod stedet med tårer i øjnene.

Tre dage efter - mandag den 17.1.1972 - mødte jeg sammen med lidt over hundrede andre forventningsfulde unge mænd til en helt anderledes og spændende tilværelse på Politigården i København. Mere herom i afsnittet "Dansk Politi".

Skrevet af Keld Leth Michaelsen, februar 2008.